
Release-Notes for Debian 14 (forky)

—DRAFT—

Debian Documentation Team

2026-08-30

1	Introducere —DRAFT—	3
1.1	Raportarea problemelor din acest document	3
1.2	Contribuirea cu rapoarte de instalare	4
1.3	Sursele acestui document	4
2	Noutăți în Debian 14 —DRAFT—	5
2.1	Arhitecturi suportate	5
2.2	Noutăți în distribuție	5
2.2.1	Desktops and well known packages	5
3	Sistemul de instalare —DRAFT—	7
3.1	Ce este nou în sistemul de instalare?	7
3.2	Installing Debian Pure Blends	7
3.3	Cloud installations	8
3.4	Container and Virtual Machine images	8
4	Actualizarea de la Debian 13 (trixie) —DRAFT—	9
4.1	Pregătirile pentru actualizare	9
4.1.1	Faceti copii de siguranță pentru orice date sau configurații	9
4.1.2	Informații utilizatorii din timp	10
4.1.3	Pregătiri pentru indisponibilitatea serviciilor	10
4.1.4	Pregătiri pentru recuperare	10
4.1.5	Pregătiți un mediu sigur pentru actualizare	11
4.2	Start from „pure” Debian	12
4.2.1	Upgrade to Debian 13 (trixie)	12
4.2.2	Upgrade to latest point release	12
4.2.3	Debian Backports	12
4.2.4	Prepare the package database	13
4.2.5	Remove obsolete packages	13
4.2.6	Remove non-Debian packages	13
4.2.7	Clean up leftover configuration files	13
4.2.8	The non-free and non-free-firmware components	13
4.2.9	Secțiunea proposed-updates	13
4.2.10	Surse neoficiale	13
4.2.11	Dezactivarea alegerilor selective APT	14
4.2.12	Check package status	14
4.3	Preparing APT sources files	14

4.3.1	Adăugarea de surse internet pentru APT	15
4.3.2	Adăugarea de surse APT pentru un sit-oglină local	16
4.3.3	Adăugarea de surse APT de pe un mediu optic	16
4.4	Actualizarea pachetelor	16
4.4.1	Înregistrarea sesiunii	17
4.4.2	Actualizarea listei de pachete	17
4.4.3	Verificați dacă aveți suficient spațiu pentru actualizare	17
4.4.4	Stop monitoring systems	19
4.4.5	Actualizare de sistem minimală	19
4.4.6	Actualizarea sistemului	19
4.5	Probleme posibile în timpul actualizării	20
4.5.1	Dist-upgrade eșuează cu eroarea „Could not perform immediate configuration”	20
4.5.2	Pachete de îndepărtat	20
4.5.3	Conflicte sau cicluri de pre-dependențe	20
4.5.4	Conflicte de fișiere	21
4.5.5	Modificări ale configurațiilor	21
4.5.6	Schimbare a sesiunii la consolă	21
4.6	Actualizarea nucleului și a pachetelor conexe	21
4.6.1	Instalarea meta-pachetului de nucleu	22
4.7	Cleanup after the upgrade	22
4.8	Cleaning up automatically installed packages	22
4.9	Pachete învechite	23
4.9.1	Eliminarea pachetelor îndepărtate	23
4.9.2	Pachete de tranziție	23
5	Probleme în forky de care ar trebui să știți —DRAFT—	25
5.1	Things to be aware of while upgrading to forky	25
5.1.1	Things to do before rebooting	25
5.2	Items not limited to the upgrade process	25
5.2.1	Limitări în suportul de securitate	25
5.3	Obsolescence and deprecation	26
5.3.1	Pachete notabile învechite	26
5.3.2	Componente depășite din forky	26
5.4	Known severe bugs	26
6	Mai multe informații despre Debian —DRAFT—	27
6.1	Referințe suplimentare	27
6.2	Obținerea de ajutor	27
6.2.1	Listele de discuții	27
6.2.2	Internet Relay Chat	27
6.3	Raportarea problemelor	28
6.4	Contribuirea la Debian	28
7	Gestionarea sistemului trixie înainte de actualizare —DRAFT—	29
7.1	Actualizarea sistemului trixie	29
7.2	Checking your APT configuration	29
7.3	Performing the upgrade to latest trixie release	30
7.4	Îndepărtarea fișierelor de configurare inutile	30
8	Contribuitorii la Notele de lansare —DRAFT—	31

The Debian Documentation Project <<https://www.debian.org/doc>>.

Last updated on: 2026-08-30

Acest document este software liber și poate fi redistribuit și/sau modificat conform termenilor licenței GNU General Public License, versiunea 2, așa cum a fost publicată de Free Software Foundation.

Acest program este distribuit cu speranța că va fi util, dar FĂRĂ NICI O GARANȚIE, nici chiar garanția implicită de VANDABILITATE sau POTRIVIRE CU UN ANUMIT SCOP. A se vedea licența GNU General Public License pentru mai multe detalii.

You should have received a copy of the GNU General Public License along with this program; if not, the license text can also be found at <https://www.gnu.org/licenses/gpl-2.0.html> and in `/usr/share/common-licenses/GPL-2` on Debian systems.

Acest document informează utilizatorii distribuției Debian despre schimbările majore din versiunea 14 (cu nume de cod forky).

Notele de lansare oferă informații despre cum se poate actualiza în siguranță de la versiunea 13 (cu nume de cod trixie) la versiunea curentă și informează utilizatorii despre potențiale probleme ce pot fi întâlnite în decursul actualizării.

You can get the most recent version of this document from <https://www.debian.org/releases/forky/releasenotes>.

Avertisment

Țineți cont că este imposibil să menționăm toate problemele cunoscute și de aceea s-a făcut o selecție pe baza preponderenței și impactului așteptat.

Vă rugăm să țineți cont că suportăm și documentăm doar actualizări de la Debian versiunea precedentă (în acest caz actualizări de la trixie). În cazul în care trebuie să actualizați de la versiuni mai vechi vă sugerăm să citiți edițiile precedente ale notelor de lansare și să actualizați mai întâi la trixie.

1.1 Raportarea problemelor din acest document

Am încercat să testăm toți pașii descriși în acest document și să anticipăm toate posibilele probleme pe care utilizatorii noștri le-ar putea întâmpina.

Totuși, dacă credeți că ați depistat o problemă (informații incorecte sau informații care lipsesc) în această documentație, vă rugăm să înregistrați un raport de problemă în [sistemul de raportare a problemelor](#) pentru pachetul **release-notes**. În primul rând ar trebui să consultați [rapoartele existente](#) în caz că problema găsită a fost deja raportată. Nu ezitați să adăugați informații suplimentare la rapoarte existente dacă puteți contribui conținut pentru acest document.

We appreciate, and encourage, reports providing patches to the document's sources. You will find more information describing how to obtain the sources of this document in [Sources for this document](#).

1.2 Contribuirea cu rapoarte de instalare

Orice informații de la utilizatori despre actualizări de la trixie la forky sunt binevenite. Dacă doriți să contribuiți informații puteți să înregistrați un raport de problemă în [sistemul de raportare a problemelor](#) pentru pachetul **upgrade-reports** cu rezultatele dumneavoastră. Vă rugăm comprimați orice atașamente incluse (folosind `gzip`).

Vă rugăm includeți următoarele informații când trimiteți un raport de actualizare

- Starea bazei de date cu pachete înainte și după actualizare: baza de date de stare a programului **dpkg** disponibilă în `/var/lib/dpkg/status` și baza de date de stare a pachetelor a pachetului **apt**, disponibilă în `/var/lib/apt/extended_states`. Ar fi trebuit să faceți o copie de siguranță înainte de actualizare, după cum e descris în *Faceți copii de siguranță pentru orice date sau configurații*, dar puteți găsi copii de siguranță pentru `/var/lib/status` în `/var/backups`.
- Jurnalele `apt`, disponibile în `/var/log/apt/term.log` sau jurnalele `aptitude`, disponibile în `/var/log/aptitude`.

Notă

Ar trebui să vă faceți timp să revizuiți jurnalele și să ștergeți orice informații sensibile și/sau confidențiale înainte să le includeți în raport, deoarece acestea vor fi publicate într-o bază de date publică.

1.3 Sursele acestui document

The source of this document is in reStructuredText format, using the sphinx converter. The HTML version is generated using `sphinx-build -b html`. The PDF version is generated using `sphinx-build -b latex`. Sources for the Release Notes are available in the Git repository of the *Debian Documentation Project*. You can use the [web interface](#) to access its files individually through the web and see their changes. For more information on how to access Git please consult the [Debian Documentation Project VCS information pages](#).

The [Wiki](#) has more information about this topic.

2.1 Arhitecturi suportate

Următoarele arhitecturi sunt suportate oficial în Debian 14:

- 64-bit PC (`amd64`)
- 64-bit ARM (`arm64`)
- ARMv7 (EABI hard-float ABI, `armhf`)
- 64-bit little-endian PowerPC (`ppc64el`)
- 64-bit little-endian RISC-V (`riscv64`)
- IBM System z (`s390x`)

Additionally, on 64-bit PC systems, a partial 32-bit userland (`i386`) is available.

Puteți să citiți mai multe despre starea portărilor și să aflați detalii specifice arhitecturii dumneavoastră din [paginile web ale portărilor Debian](#).

2.2 Noutăți în distribuție

2.2.1 Desktops and well known packages

This new release of Debian comes with a lot more software than its predecessor trixie; the distribution includes over 14116 new packages, for a total of over 69830 packages. Most of the software in the distribution has been updated: over 44326 software packages (this is 63% of all packages in trixie). Also, a significant number of packages (over 8844, 12% of the packages in trixie) have for various reasons been removed from the distribution. You will not see any updates for these packages and they will be marked as „obsolete” in package management front-ends; see [Pachete învechite](#).

Debian again ships with several desktop applications and environments. Among others it now includes the desktop environments GNOME 48, KDE Plasma 6.3, LXDE 13, LXQt 2.1.0, and Xfce 4.20.

Aplicațiile de productivitate au fost de asemenea actualizate, inclusiv suitele de birou:

- LibreOffice is upgraded to version 25;
- GNUMash is upgraded to 5.10;

Această versiune conține, printre multe altele, și următoarele actualizări:

Pachet	Versiunea în 13 (trixie)	Versiunea în 14 (forky)
Apache	2.4.62	2.4.65
Bash	5.2.15	5.2.37
BIND DNS Server	9.18	9.20
Cryptsetup	2.6	2.7
curl/libcurl	7.88.1	8.14.1
Emacs	28.2	30.1
Exim (default email server)	4.96	4.98
GCC, the GNU Compiler Collection (default compiler)	12.2	14.2
GIMP	2.10.34	3.0.4
GnuPG	2.2.40	2.4.7
Inkscape	1.2.2	1.4
the GNU C library	2.36	2.41
Linux kernel	6.1 series	6.12 series
Ansamblul de unelte LLVM/Clang	13.0.1 and 14.0 (default) and 15.0.6	19 (default), 17 and 18 available
MariaDB	10.11	11.8
Nginx	1.22	1.26
OpenJDK	17	21
OpenLDAP	2.5.13	2.6.10
OpenSSH	9.2p1	10.0p1
OpenSSL	3.0	3.5
Perl	5.36	5.40
PHP	8.2	8.4
Postfix	3.7	3.10
PostgreSQL	15	17
Python 3	3.11	3.13
Qt 5	5.15.8	5.15.15
Qt 6	6.4.2	6.8.2
Rustc	1.63	1.85
Samba	4.17	4.22
Systemd	252	257
Vim	9.0	9.1

Sistemul de instalare —DRAFT—

Programul de instalare Debian este sistemul de instalare oficial pentru Debian. Acesta oferă o varietate de metode de instalare. Metodele disponibile pentru instalarea sistemului depind de arhitectura sistemului dumneavoastră.

Images of the installer for forkys can be found together with the Installation Guide on the Debian website (<https://www.debian.org/releases/forky/debian-installer/>).

Ghidul de instalare mai este inclus și pe primul disc din seturile oficiale de DVD Debian (CD/blu-ray) la:

`/doc/install/manual/language/index.html`

You may also want to check the errata for debian-installer at <https://www.debian.org/releases/forky/debian-installer#errata> for a list of known issues.

3.1 Ce este nou în sistemul de instalare?

Programul de instalare Debian a avut parte de multe schimbări de la versiunea precedentă lansată oficial odată cu Debian 13, rezultând atât în suport mai bun pentru hardware cât și capabilități noi, interesante.

Dacă vă interesează o vedere de ansamblu a modificărilor detaliate începând cu trixie consultați anunțurile de lansare pentru versiunile forkys beta și RC, disponibile la [istoricul știrilor](#) Programului de instalare Debian.

3.2 Installing Debian Pure Blends

A selection of Debian Pure Blends, such as Debian Junior, Debian Science, or Debian FreedomBox, can now be accessed directly in the installer - see the [installation-guide](#).

For information about Debian Pure Blends, visit <https://www.debian.org/blends/> or the [wiki](#).

3.3 Cloud installations

The [cloud team](#) publishes Debian forky for several popular cloud computing services including:

- Amazon Web Services
- Microsoft Azure
- OpenStack
- Plain VM

Cloud images provide automation hooks via `cloud-init` and prioritize fast instance startup using specifically optimized kernel packages and grub configurations. Images supporting different architectures are provided where appropriate and the cloud team endeavors to support all features offered by the cloud service.

The cloud team will provide updated images until the end of the LTS period for forky. New images are typically released for each point release and after security fixes for critical packages. The cloud team's full support policy is available on the [Cloud Image Lifecycle](#) page.

More details are available at <https://cloud.debian.org/> and on the [wiki](#).

3.4 Container and Virtual Machine images

Multi-architecture Debian forky container images are available on [Docker Hub](#). In addition to the standard images, a „slim” variant is available that reduces disk usage.

Actualizarea de la Debian 13 (trixie) —DRAFT—

4.1 Pregătirile pentru actualizare

Vă sugerăm ca înainte de actualizare să citiți informațiile din *Probleme în forkuri de care ar trebui să știți —DRAFT—*. Acel capitol tratează probleme potențiale care nu sunt legate direct de procesul de actualizare, dar care ar putea fi important de știut înainte să începeți.

4.1.1 Faceți copii de siguranță pentru orice date sau configurații

Înainte de a vă actualiza sistemul, este indicat să faceți o copie de siguranță completă, sau cel puțin a datelor sau a configurațiilor pe care nu vă permiteți să le pierdeți. Unele și procesele de actualizare sunt foarte fiabile, însă o problemă hardware apărută în mijlocul actualizării poate afecta sever un sistem.

The main things you'll want to back up are the contents of `/etc`, `/var/lib/dpkg`, `/var/lib/apt/extended_states` and the output of:

```
$ dpkg --get-selections '*' # (the quotes are important)
```

If you use `aptitude` to manage packages on your system, you will also want to back up `/var/lib/aptitude/pkgstates`.

Procesul de actualizare în sine nu modifică nimic în directorul `/home`. Totuși, unele aplicații (cum ar fi unele componente ale suitei Mozilla, mediile grafice GNOME și KDE) sunt cunoscute pentru faptul că suprascriu valorile existente ale configurațiilor utilizatorilor cu noi valori implicite în momentul în care o versiune nouă a aplicației este pornită pentru prima oară de către utilizator. Ca măsură de precauție, veți dori probabil să faceți o copie de siguranță a fișierelor și directorilor ascunse („dotfiles” (n. trad. care încep cu punct)) din directorii utilizatorilor. Copia ar putea să vă ajute să restaurați sau să recreați vechile configurații. Probabil veți dori să informați și utilizatorii în acest sens.

Orice operație de instalare a pachetelor trebuie executată cu drepturi de superutilizator, deci fie vă autentificați ca `root`, fie utilizați `su` sau `sudo` pentru a obține drepturile de acces necesare.

Operația de actualizare are câteva precondiții pe care va trebui să le verificați înainte de actualizare.

4.1.2 Informații utilizatorii din timp

Este o idee bună să informați din timp toți utilizatorii despre actualizările planificate, chiar dacă utilizatorii ce vă accesează sistemul prin conexiune ssh n-ar trebui să sesizeze prea multe în timpul actualizării și ar trebui să-și poată continua lucrul.

Dacă doriți să vă luați măsuri suplimentare de precauție faceți o copie de siguranță sau demontați partiția `/home` înainte de actualizare.

Va trebui să faceți o înnoire de nucleu (n. trad. „kernel”) odată cu trecerea la forky, deci o repornire va fi necesară. În mod normal aceasta se face atunci când actualizarea este încheiată.

4.1.3 Pregătiri pentru indisponibilitatea serviciilor

Pot exista servicii oferite de sistem asociate cu pachete care vor fi incluse în actualizare. În acest caz țineți cont că aceste servicii vor fi oprite în timp ce pachetele asociate sunt înlocuite și configurate. În această perioadă, serviciile respective nu vor fi disponibile.

Timpul precis de indisponibilitate al acestor servicii variază în funcție de numărul de pachete actualizate în sistem și include de asemenea timpul necesar administratorului de sistem să răspundă la întrebările de configurare de la actualizările de pachete (dacă există). Țineți cont că, în cazul în care procesul de înnoire se face nesupravegheat și sistemul solicită informații pe parcursul actualizării, este foarte posibil ca serviciile să fie indisponibile¹ pentru o perioadă de timp semnificativă.

If the system being upgraded provides critical services for your users or the network², you can reduce the downtime if you do a minimal system upgrade, as described in *Minimal system upgrade*, followed by a kernel upgrade and reboot, and then upgrade the packages associated with your critical services. Upgrade these packages prior to doing the full upgrade described in *Upgrading the system*. This way you can ensure that these critical services are running and available through the full upgrade process, and their downtime is reduced.

4.1.4 Pregătiri pentru recuperare

Deși Debian face tot posibilul ca sistemul să rămână capabil de pornire în orice moment există o șansă să întâmpinați probleme la reinițializarea sistemului după actualizare. Problemele potențiale cunoscute sunt documentate aici și în următorul capitol al acestor Note de lansare.

Din acest motiv are sens să vă asigurați că veți putea să recuperați sistemul în cazul în care acesta nu va mai reporni, sau va eșua la activarea rețelei, în cazul sistemelor la distanță.

Dacă faceți actualizarea de la distanță printr-o conexiune ssh este recomandabil să luați măsurile necesare pentru a putea accesa serverul printr-un terminal serial la distanță. Există posibilitatea ca după actualizarea nucleului și repornirea sistemului să fie nevoie să reparați configurația sistemului de la o consolă locală. De asemenea, dacă sistemul este repornit accidental în mijlocul actualizării există șansa să fie necesară recuperare folosind o consolă locală.

Pentru recuperare de urgență în general recomandăm să folosiți *rescue mode* (n. trad. modul de recuperare) al Programului de instalare Debian forky. Avantajul folosirii programului de instalare este că puteți alege dintre multiplele metode de recuperare pe cea care se potrivește cel mai bine situației. Vă rugăm să consultați secțiunea „Recovering a Broken System” (n.tr. Recuperarea unui sistem stricat) din capitolul 8 al Ghidului de instalare (at <https://www.debian.org/releases/forky/installmanual>) și FAQ - Întrebări frecvente despre Programul de instalare.

If that fails, you will need an alternative way to boot your system so you can access and repair it. One option is to use a special rescue or *live install* image. After booting from that, you should be able to mount your root file system and *chroot* into it to investigate and fix the problem.

¹ Dacă prioritatea `debconf` este stabilită la un nivel foarte ridicat puteți preveni întrebările de configurare, dar serviciile care se bazează pe opțiuni de configurare implicite care nu se aplică sistemului dumneavoastră nu vor porni.

² Spre exemplu: serviciile DNS sau DHCP, mai ales dacă nu există redundanță sau soluție de înlocuire. În cazul DHCP utilizatorii pot fi deconectați de la rețea dacă timpul de alocare al adresei este mai mic decât timpul necesar procesului de actualizare.

Consolă de depanare în timpul inițializării folosind initrd

Pachetul **initramfs-tools** include un interpretor de comenzi minimal³ în imaginile `initrd` pe care le generează. De exemplu, dacă imaginea `initrd` nu poate să monteze sistemul de fișiere rădăcină, veți fi transferat la acest interpretor de comenzi, care dispune de comenzi de bază pentru a putea detecta și eventual rezolva problema.

Lucruri uzuale pe care ar trebui să le verificați: prezența fișierelor-dispozitiv corecte în `/dev`; ce module sunt încărcate (cat `/proc/modules`); rezultatul comenzii `dmesg`, pentru erori la încărcarea driverelor. Rezultatul comenzii `dmesg` va arăta și care fișiere-dispozitiv au fost alocate discurilor. Ar trebui să comparați cu rezultatul comenzii `echo $ROOT` pentru a vă asigura că sistemul de fișiere rădăcină este pe dispozitivul la care vă așteptați.

Dacă reușiți să corectați problema puteți ieși din consola de depanare cu comanda `exit`, iar apoi se va continua procesul de inițializare de la punctul în care a eșuat. Desigur, va trebui să reparați problema la bază și să regenerați imaginea `initrd` pentru ca următoarea inițializare să nu eșueze din nou.

Consola de depanare în timpul inițializării folosind systemd

Dacă inițializarea eșuează rulând `systemd` este posibil să obțineți o consolă de depanare root (cu drepturi de administrator) modificând linia de comandă a nucleului. Dacă inițializarea reușește, dar unele servicii nu pornesc, ar putea fi util să adăugați `systemd.unit=rescue.target` la parametrii nucleului.

Altfel, parametrul de nucleu `systemd.unit=emergency.target` va oferi o consolă de administrare cât se poate de repede. Totuși, aceasta se va întâmpla înainte de montarea sistemului de fișiere rădăcină cu permisiuni citire-scriere. Va trebui să faceți asta manual cu:

```
# mount -o remount,rw /
```

Another approach is to enable the `systemd` „early debug shell” via the `debug-shell.service`. On the next boot this service opens a root login shell on `tty9` very early in the boot process. It can be enabled with the kernel boot parameter `systemd.debug-shell=1`, or made persistent with `systemctl enable debug-shell` (in which case it should be disabled again when debugging is completed).

Mai multe informații despre depanarea unei inițializări cu `systemd` nefuncționale pot fi găsite în articolul [Diagnosticarea problemelor de inițializare a sistemului](#).

4.1.5 Pregătiți un mediu sigur pentru actualizare

Important

Dacă utilizați servicii VPN (cum ar fi **tinc**) este posibil ca acestea să nu fie disponibile pe tot parcursul procesului de actualizare. Mai multe informații la [Prepare for downtime on services](#).

In order to gain extra safety margin when upgrading remotely, we suggest that you run upgrade processes in a virtual console provided by the `screen` or `tmux` programs, which enables safe reconnection and ensures the upgrade process is not interrupted even if the remote connection process temporarily fails.

In case `tmux` was upgraded to a new major version you may get an error on attach: „open terminal failed: not a terminal”. You can still access the old session with:

```
# /proc/$(pgrep "tmux: server")/exe attach
```

Utilizatorii daemonului `watchdog` (n. trad. câine de pază) furnizat de pachetul **micro-evtd** ar trebui să îl oprească și să dezactiveze temporizatorul înainte de actualizare, pentru a evita reporniri neașteptate în mijlocul procesului de actualizare:

³ Această facilităate poate fi dezactivată prin adăugarea parametrului `panic=0` la parametrii de inițializare.

```
# service micro-evtd stop
# /usr/sbin/microap1 -a system_set_watchdog off
```

4.2 Start from „pure” Debian

The upgrade process described in this chapter has been designed for „pure” Debian stable systems. APT controls what is installed on your system. If your APT configuration mentions additional sources besides trixie, or if you have installed packages from other releases or from third parties, then to ensure a reliable upgrade process you may wish to begin by removing these complicating factors.

APT is moving to a different format for configuring where it downloads packages from. The files `/etc/apt/sources.list` and `*.list` files in `/etc/apt/sources.list.d/` are replaced by files still in that directory but with names ending in `.sources`, using the new, more readable (deb822 style) format. For details see [sources.list\(5\)](#). Examples of APT configurations in these notes will be given in the new deb822 format.

If your system is using multiple sources files then you will need to ensure they stay consistent.

4.2.1 Upgrade to Debian 13 (trixie)

Only upgrades from Debian 13 (trixie) are supported. Display your Debian version with:

```
$ cat /etc/debian_version
```

Please follow the instructions in the Release Notes for Debian 13 at <https://www.debian.org/releases/trixie/releasenotes> to upgrade to Debian 13 first if needed.

4.2.2 Upgrade to latest point release

This procedure assumes your system has been updated to the latest point release of trixie. If you have not done this or are unsure, follow the instructions in *Actualizarea sistemului trixie*.

4.2.3 Debian Backports

Debian Backports allows users of Debian stable to run more up-to-date versions of packages (with some tradeoffs in testing and security support). The Debian Backports Team maintains a subset of packages from the next Debian release, adjusted and recompiled for usage on the current Debian stable release.

Packages from trixie-backports have version numbers lower than the version in forky, so they should upgrade normally to forky in the same way as „pure” trixie packages during the distribution upgrade. While there are no known potential issues, the upgrade paths from backports are less tested, and correspondingly incur more risk.

Avertisment

While regular Debian Backports are supported, there is no clean upgrade path from **sloppy** backports (which use APT sources entries referencing trixie-backports-sloppy).

As with *Unofficial sources*, users are advised to remove „trixie-backports” entries from their APT sources files before the upgrade. After it is completed, they may consider adding „forky-backports” (see <https://backports.debian.org/Instructions/>).

For more information, consult the [Backports Wiki](#) page.

4.2.4 Prepare the package database

You should make sure the package database is ready before proceeding with the upgrade. If you are a user of another package manager like **aptitude** or **synaptic**, review any pending actions. A package scheduled for installation or removal might interfere with the upgrade procedure. Note that correcting this is only possible if your APT sources files still point to „trixie” and not to „stable” or „forky”; see *Checking your APT configuration*.

4.2.5 Remove obsolete packages

It is a good idea to *remove obsolete packages* from your system before upgrading. They may introduce complications during the upgrade process, and can present security risks as they are no longer maintained.

4.2.6 Remove non-Debian packages

Mai jos sunt două metode pentru a găsi pachete instalate care nu provin de la Debian, folosind **aptitude** sau **apt-forktracer**. Rețineți că niciuna din metode nu are acuratețe 100% (exemplul cu **aptitude** va lista pachete furnizate în trecut de Debian, cum ar fi pachete vechi de nucleu).

```
$ apt list '?narrow(?installed, ?not(?origin(Debian)))'
$ apt-forktracer | sort
```

4.2.7 Clean up leftover configuration files

A previous upgrade may have left unused copies of configuration files; *old versions* of configuration files, versions supplied by the package maintainers, etc. Removing leftover files from previous upgrades can avoid confusion. Find such leftover files with:

```
# find /etc -name '*.dpkg-*' -o -name '*.ucf-*' -o -name '*.merge-error'
```

4.2.8 The non-free and non-free-firmware components

If you have non-free firmware installed it is recommended to add **non-free-firmware** to your APT sources.

4.2.9 Secțiunea proposed-updates

If you have listed the **proposed-updates** section in your APT sources files, you should remove it before attempting to upgrade your system. This is a precaution to reduce the likelihood of conflicts.

4.2.10 Surse neoficiale

If you have any non-Debian packages on your system, you should be aware that these may be removed during the upgrade because of conflicting dependencies. If these packages were installed by adding an extra package archive in your APT sources files, you should check if that archive also offers packages compiled for forky and change the source item accordingly at the same time as your source items for Debian packages.

Some users may have *unofficial* backported „newer” versions of packages that *are* in Debian installed on their trixie system. Such packages are most likely to cause problems during an upgrade as they may result in file conflicts⁴. *Possible issues during upgrade* has some information on how to deal with file conflicts if they should occur.

⁴ În mod normal sistemul de management al pachetelor din Debian nu permite unui pachet să șteargă sau să înlocuiască un fișier deținut de alt pachet, decât în cazul în care a fost definit ca înlocuitor pentru acel pachet.

4.2.11 Dezactivarea alegerilor selective APT

If you have configured APT to install certain packages from a distribution other than stable (e.g. from testing), you may have to change your APT pinning configuration (stored in `/etc/apt/preferences` and `/etc/apt/preferences.d/`) to allow the upgrade of packages to the versions in the new stable release. Further information on APT pinning can be found in [apt_preferences\(5\)](#).

4.2.12 Check package status

Indiferent de metoda utilizată pentru actualizare, se recomandă să verificați mai întâi starea tuturor pachetelor și să vă asigurați că toate pachetele sunt într-o stare actualizabilă. Următoarea comandă va afișa eventualele pachete care au starea de Half-Installed (n. trad. jumătate-instalat) sau Failed-Config (n. trad. eșec-configurare), precum și cele cu o stare de eroare.

```
$ dpkg --audit
```

Ați putea să inspectați starea tuturor pachetelor de pe sistemul dumneavoastră și utilizând `aptitude` sau folosind comenzi precum

```
$ dpkg -l
```

sau

```
# dpkg --get-selections '*' > ~/curr-pkgs.txt
```

Alternatively you can also use `apt`.

```
# apt list --installed > ~/curr-pkgs.txt
```

Este preferabil să ștergeți orice marcaje „păstrat” (n. trad. „hold”) înainte de actualizare. Actualizarea va eșua dacă este păstrat un pachet esențial pentru actualizare.

```
$ apt-mark showhold
```

Dacă ați modificat și recompilat local un pachet și nu l-ați redenumit sau nu ați adăugat o „epocă” la versiune, va trebui să îl „păstrați” pentru a nu fi actualizat.

Starea „hold” pentru `apt` poate fi schimbată folosind:

```
# apt-mark hold package_name
```

Replace `hold` with `unhold` to unset the „hold” state.

If there is anything you need to fix, it is best to make sure your APT sources files still refer to trixie as explained in [Checking your APT configuration](#).

4.3 Preparing APT sources files

Before starting the upgrade you must reconfigure APT to add sources for forky and typically remove sources for trixie.

As mentioned in [Start from „pure” Debian](#), we recommend that you use the new deb822-style format, so you would have to replace `/etc/apt/sources.list` and any `*.list` files in `/etc/apt/sources.list.d/` by only one file named `debian.sources` in `/etc/apt/sources.list.d/` (if you haven’t done so already). An example is given below of how this file should typically look.

APT will consider all packages that can be found via any configured archive, and install the package with the highest version number, giving priority to the first entry in the files. Thus, if you have multiple mirror locations, list first the ones on local hard disks, then CD-ROMs, and then remote mirrors.

O versiune poate fi menționată atât prin numele de cod (de ex: „trixie”, „forky”) cât și prin numele de stare (ex: „oldstable”, „stable”, „testing”, „unstable”). Referirea la o versiune folosind numele de cod are avantajul că nu veți fi luat prin surprindere de o nouă versiune, motiv pentru care am folosit această abordare aici. Evident, aceasta înseamnă că va trebui să urmăriți anunțurile de lansare. Dacă utilizați numele de stare veți observa multe actualizări pentru pachete, disponibile imediat ce o versiune a fost lansată.

Debian pune la dispoziție două liste de e-mail cu anunțuri care vă ajută să rămâneți la curent cu informații relevante despre lansările Debian:

- By [subscribing to the Debian announcement mailing list](#), you will receive a notification every time Debian makes a new release. Such as when „forky” changes from e.g. „testing” to „stable”.
- By [subscribing to the Debian security announcement mailing list](#), you will receive a notification every time Debian publishes a security announcement.

4.3.1 Adăugarea de surse internet pentru APT

La instalări noi implicit APT este configurat să folosească serviciul Debian APT CDN (n. trad. CDN - „Content Delivery Network”, rețea de distribuție de conținut). În felul acesta pachetele ar trebui să fie descărcate automat de la un server apropiat în rețea. Deoarece acesta este un serviciu nou instalările mai vechi ar putea fi configurate să preia pachete de la serverele principale Debian sau unul din siturile oglindă. Este recomandat să comutați la utilizarea serviciului CDN în configurația APT, în cazul în care nu ați făcut deja acest lucru.

To make use of the CDN service, the correct configuration for APT (assuming you are using `main` and `non-free-firmware`) is the following in `/etc/apt/sources.list.d/debian.sources`:

```
Types: deb
URIs: https://deb.debian.org/debian
Suites: forky forky-updates
Components: main non-free-firmware
Signed-By: /usr/share/keyrings/debian-archive-keyring.gpg
```

```
Types: deb
URIs: https://security.debian.org/debian-security
Suites: forky-security
Components: main non-free-firmware
Signed-By: /usr/share/keyrings/debian-archive-keyring.gpg
```

Notă

Starting in trixie the `.gpg` keyring pathnames are now backwards compatibility symlinks to the new `.pgp` canonical pathnames, which will eventually get removed.

Make sure to remove any of the old sources files.

However, if you get better results using a specific mirror that is close to you in network terms instead of the CDN service, then the mirror URI can be substituted in the URIs line as (for instance) „URIs: <https://mirrors.kernel.org/debian>”.

If you want to use packages from the `contrib` or `non-free` components, you may add these names to all the `Components:` lines.

After adding your new sources, disable the previously existing archive entries in the APT sources files by placing a hash sign (`#`) in front of them.

4.3.2 Adăugarea de surse APT pentru un sit-oglină local

Instead of using remote package mirrors, you may wish to modify the APT sources files to use a mirror on a local disk (possibly mounted over NFS).

De exemplu, locația dumneavoastră cu pachete poate fi în `/var/local/debian/`, având directoarele principale astfel:

```
/var/local/debian/dists/forky/main/...
/var/local/debian/dists/forky/contrib/...
```

To use this with **apt**, add the following to your `/etc/apt/sources.list.d/debian.sources` file:

```
Types: deb
URIs: file:/var/local/debian
Suites: forky
Components: main non-free-firmware
Signed-By: /usr/share/keyrings/debian-archive-keyring.gpg
```

Notă

Starting in trixie the `.gpg` keyring pathnames are now backwards compatibility symlinks to the new `.gpg` canonical pathnames, which will eventually get removed.

Din nou, după ce adăugați sursele noi, dezactivați înregistrările pentru arhive existente anterior.

4.3.3 Adăugarea de surse APT de pe un mediu optic

If you want to use *only* DVDs (or CDs or Blu-ray Discs), comment out the existing entries in all the APT sources files by placing a hash sign (#) in front of them.

Asigurați-vă că există o linie în `/etc/fstab` ce permite montarea CD-ROM-ului la locația `/media/cdrom`. De exemplu, dacă unitatea CD-ROM este `/dev/sr0` atunci `/etc/fstab` ar trebui să conțină o linie de genul:

```
/dev/sr0 /media/cdrom auto noauto,ro 0 0
```

De reținut că între cuvintele `noauto,ro` din cel de-al patrulea câmp nu trebuie să existe *niciun spațiu*.

Pentru a verificare introduceți un CD și încercați să rulați

```
# mount /media/cdrom # this will mount the CD to the mount point
# ls -aF /media/cdrom # this should show the CD's root directory
# umount /media/cdrom # this will unmount the CD
```

Apoi rulați

```
# apt-cdrom add
```

pentru fiecare CD-ROM Debian cu binare pe care îl aveți, pentru a adăuga datele despre fiecare CD în baza de date APT.

4.4 Actualizarea pachetelor

Metoda recomandată de actualizare de la versiuni anterioare Debian este să folosiți utilitarul de gestionare a pachetelor **apt**.

Notă

Comanda `apt` este destinată folosirii interactive și nu ar trebui folosită în scripturi. În scripturi ar trebui folosită comanda `apt-get`, care produce răspunsuri stabile, mai potrivite pentru procesare automată.

Nu uitați să montați toate partițiile necesare (în special partiția rădăcină și partiția `/usr`) în mod citire-scriere, cu o comandă ca:

```
# mount -o remount,rw /mountpoint
```

Next you should double-check that the APT sources entries (in files under `/etc/apt/sources.list.d/`) refer either to „forky” or to „stable”. There should not be any sources entries pointing to trixie.

Notă

Sources lines for a CD-ROM might sometimes refer to „unstable”; although this may be confusing, you should *not* change it.

4.4.1 Înregistrarea sesiunii

`apt` will log the changed package states in `/var/log/apt/history.log` and the terminal output in `/var/log/apt/term.log`. `dpkg` will, in addition, log all package state changes in `/var/log/dpkg.log`. If you use `aptitude`, it will also log state changes in `/var/log/aptitude`.

If a problem occurs, you will have a log of what happened, and if needed, can provide exact information in a bug report.

The `term.log` will also allow you to review information that has scrolled off-screen. If you are at the system’s console, just switch to VT2 (using `Alt+F2`) to review it.

4.4.2 Actualizarea listei de pachete

Mai întâi trebuie preluată lista pachetelor disponibile în noua versiune. Aceasta se face cu:

```
# apt update
```

4.4.3 Verificați dacă aveți suficient spațiu pentru actualizare

You have to make sure before upgrading your system that you will have sufficient hard disk space when you start the full system upgrade described in *Upgrading the system*. First, any package needed for installation that is fetched from the network is stored in `/var/cache/apt/archives` (and the `partial/` subdirectory, during download), so you must make sure you have enough space on the file system partition that holds `/var/` to temporarily download the packages that will be installed in your system. After the download, you will probably need more space in other file system partitions in order to both install upgraded packages (which might contain bigger binaries or more data) and new packages that will be pulled in for the upgrade. If your system does not have sufficient space you might end up with an incomplete upgrade that is difficult to recover from.

`apt` can show you detailed information about the disk space needed for the installation. Before executing the upgrade, you can see this estimate by running:

```
# apt -o APT::Get::Trivial-Only=true full-upgrade
[ ... ]
XXX upgraded, XXX newly installed, XXX to remove and XXX not upgraded.
```

(continues on next page)

(continuare din pagina precedentă)

Need to get xx.xMB of archives.

After this operation, AAAMB of additional disk space will be used.

Notă

Running this command at the beginning of the upgrade process may give an error, for the reasons described in the next sections. In that case you will need to wait until you've done the minimal system upgrade as in *Minimal system upgrade* before running this command to estimate the disk space.

Dacă nu aveți spațiu suficient pentru actualizare, apt vă va avertiza cu un mesaj asemănător cu:

E: You don't have enough free space in /var/cache/apt/archives/.

În această situație eliberați spațiu înainte de actualizare. Aveți mai multe opțiuni:

- Ștergeți pachetele care au fost descărcate anterior pentru a fi instalate (în /var/cache/apt/archive). Curățarea depozitului temporar de pachete se face cu comanda `apt clean`, care va șterge toate fișierele descărcate anterior.
- Îndepărtați pachete uitate. Dacă ați utilizat `aptitude` sau `apt` pentru a instala manual pachete în trixie, acestea vor reține faptul că au fost instalate manual și vor putea marca drept inutile pachetele care au fost instalate doar ca dependențe și nu mai sunt necesare deoarece pachetele care aveau nevoie de ele au fost șterse. În consecință nu vor marca pentru ștergere pachetele pe care le-ați instalat manual. Pentru a îndepărta pachetele instalate automat și care nu mai sunt folosite, executați:

```
# apt autoremove
```

You can also use `debfoister` to find redundant packages. Do not blindly remove the packages this tool presents, especially if you are using aggressive non-default options that are prone to false positives. It is highly recommended that you manually review the packages suggested for removal (i.e. their contents, sizes, and descriptions) before you remove them.

- Îndepărtați pachete care ocupă prea mult loc și nu sunt necesare în acest moment (le puteți instala din nou după actualizare). Dacă aveți instalat pachetul **popularity-contest** puteți folosi `popcon-largest-unused` pentru a afișa pachetele neutilizate care ocupă cel mai mult spațiu. Puteți găsi pachetele care ocupă cel mai mult spațiu cu `dpigs` (disponibil în pachetul **debian-goodies**) sau cu `wajig` (rulând `wajig size`). Puteți folosi și **aptitude**. Porniți `aptitude` în „modul vizual”, alegeți Vizualizări > Listă nouă simplă de pachete (Views > New Flat Package List în varianta engleză), apăsați tasta `l` și introduceți `~i`. După aceea apăsați `S` și introduceți `~installsize`. Ca rezultat veți obține o listă cu care se poate lucra.
- Ștergeți fișierele de traducere și localizare din sistem în caz că nu mai sunt necesare. Puteți instala și configura pachetul **localepurge** astfel încât doar câteva localizări selectate să fie păstrate. Astfel se va reduce din spațiul ocupat în /usr/share/locale.
- Mutați temporar pe un alt sistem sau ștergeți permanent fișierele jurnal de sistem din /var/log/.
- Folosiți un /var/cache/apt/archives temporar: pentru depozitul temporar puteți folosi un director de pe un alt sistem de fișiere (dispozitiv de stocare USB, disc instalat temporar, un alt sistem de fișiere în utilizare, ...).

Notă

Nu folosiți o partiție NFS deoarece conexiunea la rețea ar putea fi întreruptă în timpul actualizării.

De exemplu, dacă aveți un dispozitiv USB montat la /media/stick-usb:

1. ștergeți pachetele care au fost descărcate anterior spre instalare:

```
# apt clean
```

2. copiați directorul `/var/cache/apt/archives` pe dispozitivul USB:

```
# cp -ax /var/cache/apt/archives /media/usbkey/
```

3. montați directorul pentru depozit temporar peste cel curent:

```
# mount --bind /media/usbkey/archives /var/cache/apt/archives
```

4. după actualizare restaurați directorul `/var/cache/apt/archives` original:

```
# umount /var/cache/apt/archives
```

5. ștergeți directorul `/media/stick-usb/archives`.

Puteți crea directorul pentru depozit temporar pe orice sistem de fișiere montat pe sistemul dumneavoastră.

- Do a minimal upgrade of the system (see [Minimal system upgrade](#)) or partial upgrades of the system followed by a full upgrade. This will make it possible to upgrade the system partially, and allow you to clean the package cache before the full upgrade.

Note that in order to safely remove packages, it is advisable to switch your APT sources files back to trixie as described in [Checking your APT configuration](#).

4.4.4 Stop monitoring systems

As `apt` may need to temporarily stop services running on your computer, it's probably a good idea to stop monitoring services that can restart other terminated services during the upgrade. In Debian, **monit** is an example of such a service.

4.4.5 Actualizare de sistem minimală

In some cases, doing the full upgrade (as described below) directly might remove large numbers of packages that you will want to keep. We therefore recommend a two-part upgrade process: first a minimal upgrade to overcome these conflicts, then a full upgrade as described in [Upgrading the system](#).

Pentru a face acest lucru mai întâi rulați:

```
# apt upgrade --without-new-pkgs
```

Aceasta are ca efect actualizarea acelor pachete care pot fi actualizate fără ca alte pachete să fie șterse, dar va instala pachete noi dacă este necesar.

Actualizarea minimală a sistemului poate fi folositoare și atunci când sistemul nu dispune de spațiu suficient și nu se poate face o actualizare completă datorită constrângerilor de spațiu.

Dacă pachetul **apt-listchanges** este instalat acesta va afișa informații importante despre pachetele actualizate (în configurația implicită) după descărcarea pachetelor. Pentru a ieși din programul de afișare și a continua actualizarea apăsați `q` după ce ați citit.

4.4.6 Actualizarea sistemului

Dacă ați executat pașii anteriori puteți continua cu partea principală a actualizării. Executați:

```
# apt full-upgrade
```

Aceasta va efectua o actualizare completă a sistemului, instalând cele mai noi versiuni disponibile ale tuturor pachetelor și va rezolva toate posibilele schimbări de dependențe dintre pachetele din diferitele versiuni. Dacă este necesar va instala câteva pachete noi (de obicei versiuni de biblioteci mai noi sau pachete redenumite) și va șterge pachetele învechite care intră în conflict cu cele noi.

Când actualizați de pe un set de CD/DVD/BD-uri, vi se va cere să introduceți anumite discuri la diverse momente în timpul actualizării. Este posibil să trebuiască să introduceți de mai multe ori același disc. Acest lucru este necesar datorită pachetelor interdependente dispersate pe mai multe discuri

Pachetele deja instalate care nu pot fi înnoite la versiuni mai noi fără a schimba starea de instalare a unui alt pachet vor fi lăsate la versiunea curentă (marcate ca „held back”). Acest lucru poate fi rezolvat prin utilizarea comenzii `aptitude` și alegerea acestor pachete pentru instalare sau prin rularea comenzii `apt install pachet`.

4.5 Probleme posibile în timpul actualizării

Secțiunile următoare descriu probleme cunoscute care pot apărea în timpul procedurii de actualizare la forky.

4.5.1 Dist-upgrade eșuează cu eroarea „Could not perform immediate configuration”

În anumite cazuri etapa `apt full-upgrade` poate să eșueze după descărcarea pachetelor cu:

```
E: Could not perform immediate configuration on 'package'. Please see man 5 apt.conf
↳ under APT::Immediate-Configure for details.
```

Dacă se întâmplă acest lucru, rularea comenzii `apt full-upgrade -o APT::Immediate-Configure=0` ar trebui să permită continuarea actualizării.

Another possible workaround for this problem is to temporarily add both trixie and forky sources to your APT sources files and run `apt update`.

4.5.2 Pachete de îndepărtat

The upgrade process to forky might ask for the removal of packages on the system. The precise list of packages will vary depending on the set of packages that you have installed. These release notes give general advice on these removals, but if in doubt, it is recommended that you examine the package removals proposed by each method before proceeding. For more information about packages obsoleted in forky, see [Obsolete packages](#).

4.5.3 Conflicte sau cicluri de pre-dependențe

Uneori este necesar să activați opțiunea `APT::Force-LoopBreak` în APT pentru a putea elimina temporar un pachet esențial, datorită unei bucle Conflict/Pre-Dependență. `apt` vă va avertiza în legătură cu aceasta și va abandona actualizarea. Puteți ocoli această situație precizând opțiunea `-o APT::Force-LoopBreak=1` în linia de comandă pentru `apt`.

Este posibil ca structura dependențelor dintr-un sistem să fie coruptă într-o asemenea măsură încât să necesite intervenție manuală. În mod obișnuit aceasta înseamnă utilizarea `apt` sau

```
# dpkg --remove package_name
```

pentru a elimina pachetele problemă, sau

```
# apt -f install
# dpkg --configure --pending
```

În cazuri extreme ar putea fi nevoie să forțați o reinstalare cu comanda

```
# dpkg --install /path/to/package_name.deb
```

4.5.4 Conflicte de fișiere

Dacă actualizați de la un sistem trixie „pur” nu ar trebui să apară conflicte de fișiere, însă acestea pot interveni dacă aveți pachete neoficiale de tip „backport”. Un conflict de fișiere poate rezulta într-o eroare de genul:

```
Unpacking <package-foo> (from <package-foo-file>) ...
dpkg: error processing <package-foo> (--install):
trying to overwrite `<some-file-name>',
which is also in package <package-bar>
dpkg-deb: subprocess paste killed by signal (Broken pipe)
Errors were encountered while processing:
<package-foo>
```

Puteți încerca să rezolvați un conflict de fișiere prin eliminarea forțată a pachetelor menționate în *ultima* linie a mesajului de eroare:

```
# dpkg -r --force-depends package_name
```

După ce ați rezolvat problema, ar trebui să puteți continua actualizarea prin repetarea comenzilor `apt` descrise mai sus.

4.5.5 Modificări ale configurațiilor

În timpul actualizării vor apărea întrebări referitor la configurarea sau re-configurarea mai multor pachete. Dacă sunteți întrebat dacă un fișier din directorul `/etc/init.d`, sau fișierul `/etc/manpath.config` ar trebui înlocuit cu versiunea responsabilului de pachet, în general este necesar să răspundeți cu „da” („yes” în engleză) pentru a asigura integritatea sistemului. Puteți oricând reveni la versiunile vechi, deoarece acestea vor fi salvate cu extensia `.dpkg-old`.

If you're not sure what to do, write down the name of the package or file and sort things out at a later time. You can search in the `/var/log/apt/term.log` file to review the information that was on the screen during the upgrade.

4.5.6 Schimbare a sesiunii la consolă

Dacă faceți actualizarea folosind consola de sistem locală este posibil ca la un moment dat în timpul actualizării consola să fie mutată într-o altă vizualizare iar procesul de actualizare să nu mai fie vizibil. Acest lucru se poate întâmpla spre exemplu pe sisteme cu interfață grafică când este repornit managerul de display.

Pentru a recupera consola cu procesul de actualizare în derulare va trebui să folosiți `Ctrl+Alt+F1` (dacă sunteți în mediul grafic) sau `Alt+F1` (dacă sunteți în modul text) pentru a vă întoarce la terminalul virtual 1. Înlocuiți `F1` cu tasta funcțională cu același număr ca terminalul virtual pe care se derulează procesul de actualizare. Puteți de asemenea să folosiți `Alt+săgeată-stânga` sau `Alt+săgeată-dreapta` pentru a schimba între diferitele terminale în mod text.

4.6 Actualizarea nucleului și a pachetelor conexe

Această secțiune explică actualizarea nucleului (n. trad. „kernel”) și identifică potențialele probleme legate de aceasta. Puteți instala unul din pachetele **linux-image-*** oferite de Debian sau să compilați un nucleu personalizat din surse.

O mare parte din informația expusă în această secțiune presupune că veți folosi un nucleu modular din Debian împreună cu **initramfs-tools** și **udev**. Dacă ați ales să folosiți un nucleu ce nu necesită `initrd` sau este folosit un alt generator de `initrd` atunci o parte din aceste informații ar putea să nu fie relevante.

4.6.1 Instalarea meta-pachetului de nucleu

Dacă nu ați făcut deja acest lucru, este indicat să instalați un meta-pachet `linux-image-*` atunci când efectuați actualizarea completă (n. trad. „full-upgrade”) de la trixie la forky. Aceste pachet vor aduce automat o nouă versiune de nucleu în timpul actualizărilor. Puteți verifica dacă aveți instalat un asemenea pachet cu comanda:

```
$ dpkg -l 'linux-image*' | grep ^ii | grep -i meta
```

Dacă această comandă nu afișează nimic, atunci va trebui să instalați manual un pachet nou `linux-image` sau să instalați un meta-pachet `linux-image`. Pentru a vedea o listă cu meta-pachetele `linux-image` disponibile, executați comanda:

```
$ apt-cache search linux-image- | grep -i meta | grep -v transition
```

Dacă nu știți ce pachet să alegeți, rulați comanda `uname -r` și căutați un pachet cu un nume asemănător. De exemplu, dacă va fi afișat „4.9.0-8-amd64” este recomandat să instalați **linux-image-amd64**. Puteți folosi `apt-cache` pentru a vedea descrierea lungă a fiecărui pachet pentru a face o alegere potrivită. De exemplu:

```
$ apt show linux-image-amd64
```

Utilizați apoi comanda `apt install` pentru instalare. După instalarea noului nucleu ar trebui să reporniți sistemul cu prima ocazie pentru a beneficia de îmbunătățirile noii versiuni de nucleu. Înainte de a reporni prima dată sistemul după actualizare citiți și *Things to do before rebooting*.

Pentru cei mai aventuroși în Debian există o metodă simplă de compilare a propriului nucleu. Instalați sursele nucleului din pachetul **linux-source**. Puteți folosi ținta (n. trad. „target”) `deb-pkg` disponibilă în fișierul „makefile” ce vine cu sursele pentru a construi un pachet cu binare. Mai multe informații pot fi găsite în manualul *Debian Linux Kernel Handbook*, care este disponibil și în pachetul **debian-kernel-handbook**.

If possible, it is to your advantage to upgrade the kernel package separately from the main `full-upgrade` to reduce the chances of a temporarily non-bootable system. Note that this should only be done after the minimal upgrade process described in *Minimal system upgrade*.

4.7 Cleanup after the upgrade

Two steps are recommended to clean the upgraded distribution.

- Remove newly redundant or obsolete packages as described in *Make sure you have sufficient space for the upgrade* and *Obsolete packages*. You should review which configuration files they use and consider purging the packages to remove their configuration files. See also *Purging removed packages*.
- Upgrade your APT sources. APT is deprecating the old format used for specifying what repositories to use - see *Preparing APT sources files* and *sources.list(5)*. If you haven't already switched all your configuration files, you can use the new apt feature `apt modernize-sources`.
- Switch your APT sources to use the canonical Debian archive keyring pathnames in *Signed-By*, by replacing the `.gpg` extension to `.pgp`, as the backwards compatible `.gpg` symlinks will eventually disappear.

4.8 Cleaning up automatically installed packages

Some packages may have been only installed on your system as dependencies of other packages. With the new release these dependencies could have changed and apt will propose to remove those automatically installed packages. For this run:

```
# apt autoremove
```

4.9 Pachete învechite

Deși aduce multe pachete noi, forky mai retrace și omite un număr de pachete vechi care au fost în trixie. Nu se oferă nicio modalitate de tranziție pentru aceste pachete. Deși nimic nu vă oprește să continuați să folosiți un pachet învechit, proiectul Debian va opri suportul de securitate pentru ele la un an după lansarea lui forky⁵ și nu va oferi alt suport între timp. Se recomandă înlocuirea lor cu alternative, dacă acestea există.

Există multe motive pentru care pachetele pot fi scoase din distribuție: nu mai sunt întreținute de către autorii originali, nu mai există un dezvoltator Debian interesat de întreținerea pachetelor, funcționalitatea oferită a fost înlocuită de alt software (sau o nouă versiune), sau nu mai sunt considerate a fi adecvate pentru forky datorită unor probleme. În cazul din urmă, pachetele ar putea fi încă prezente în distribuția „unstable” (n. trad. „instabilă”).

„Obsolete and Locally Created Packages” can be listed and purged from the commandline with:

```
$ apt list '?obsolete'
# apt purge '?obsolete'
```

[Debian Bug Tracking System](#) (Sistemul Debian pentru evidența problemelor) oferă deseori informații suplimentare despre motivele pentru care un pachet a fost eliminat. Ar trebui să analizați atât problemele arhivate raportate pentru pachetul respectiv cât și problemele arhivate raportate pentru [pseudo-pachetul ftp.debian.org](#).

Pentru o listă cu pachete învechite în forky, vizitați [Pachete notabile învechite](#).

4.9.1 Eliminarea pachetelor îndepărtate

În general este recomandat să eliminați complet pachetele îndepărtate, mai ales dacă acestea au fost îndepărtate în urma unei actualizări anterioare (de exemplu actualizarea la trixie) sau erau furnizate de terți. În special scripturile vechi de tip `init.d` ar putea cauza probleme.

Avertisment

Eliminarea unui pachet va curăța în general și fișierele jurnal ale acestuia, poate doriți să salvați o copie înainte.

Comanda următoare afișează o listă cu toate pachetele îndepărtate care încă pot avea fișiere de configurare pe sistem:

```
$ apt list '?config-files'
```

Pachetele pot fi curățate folosind comanda `apt purge`. Dacă doriți să ștergeți toate pachetele odată, puteți folosi următoarea comandă:

```
# apt purge '?config-files'
```

4.9.2 Pachete de tranziție

Există posibilitatea ca unele pachete din trixie să fie înlocuite în forky cu pachete de tranziție „dummy” (n. trad. marionetă), care sunt pachete goale pentru simplificarea actualizării. Spre exemplu, dacă o aplicație care era distribuită într-un singur pachet a fost împărțită în mai multe pachete, este posibil să fie furnizat un pachet de tranziție cu același nume ca al pachetului vechi și cu dependențele astfel încât pachetele noi să fie instalate. După instalare, pachetul de tranziție fi îndepărtat fără probleme.

The package descriptions for transitional dummy packages usually indicate their purpose. However, they are not uniform; in particular, some „dummy” packages are designed to be kept installed, in order to pull in a full software suite, or track the current latest version of some program.

⁵ Sau atât timp cât nu se lansează o altă versiune în acel interval de timp. În mod obișnuit doar două versiuni stabile sunt suportate în același timp.

Probleme în forky de care ar trebui să știți —DRAFT—

Uneori, modificările introduse într-o versiune nouă au efecte secundare pe care nu le putem evita în mod rezonabil sau schimbările expun probleme în altă parte. Această secțiune documentează problemele cunoscute. Vă rugăm să citiți și erata, documentația pachetelor relevante, rapoartele de probleme precum și alte informații menționate în *Referințe suplimentare*.

5.1 Things to be aware of while upgrading to forky

Această secțiune tratează elemente legate de actualizarea de la trixie la forky.

5.1.1 Things to do before rebooting

When `apt full-upgrade` has finished, the „formal” upgrade is complete. For the upgrade to forky, there are no special actions needed before performing a reboot.

5.2 Items not limited to the upgrade process

5.2.1 Limitări în suportul de securitate

Există anumite pachete pentru care Debian nu poate promite furnizarea actualizărilor de securitate. Acestea sunt menționate în sub-secțiunile de mai jos.

Notă

Pachetul **debian-security-support** ajută la urmărirea stadiului suportului de securitate al pachetelor instalate.

Starea securității navigatoarelor web și a motoarelor de randare

Debian 14 includes several browser engines which are affected by a steady stream of security vulnerabilities. The high rate of vulnerabilities and partial lack of upstream support in the form of long term branches make it very difficult to support these browsers and engines with backported security fixes. Additionally, library interdependencies

make it extremely difficult to update to newer upstream releases. Applications using the **webkit2gtk** source package (e.g. **epiphany**) are covered by security support, but applications using qtwebengine (source packages **qtwebengine-opensource-src** and **qt6-webengine**) are not.

Pentru navigare generală recomandăm Firefox sau Chromium. Acestea vor fi ținute la zi prin recompilarea versiunilor ESR (n. trad. „Extended Support Release”, adică versiunea cu suport extins) pentru distribuția stabilă. Aceiași strategie va fi aplicată și pentru Thunderbird.

Once a release becomes **oldstable**, officially supported browsers may not continue to receive updates for the standard period of coverage. For example, Chromium will only receive 6 months of security support in **oldstable** rather than the typical 12 months.

Go- and Rust-based packages

The Debian infrastructure currently has problems with rebuilding packages of types that systematically use static linking. With the growth of the Go and Rust ecosystems it means that these packages will be covered by limited security support until the infrastructure is improved to deal with them maintainably.

In most cases if updates are warranted for Go or Rust development libraries, they will only be released via regular point releases.

5.3 Obsolescence and deprecation

5.3.1 Pachete notabile învechite

Mai jos urmează o listă de pachete învechite cunoscute și notabile (consultați *Pachete învechite* pentru descriere).

Lista pachetelor învechite include:

5.3.2 Componente depășite din forky

Odată cu următoarea lansare de Debian 15 (cu nume de cod duke) anumite funcții vor fi declarate învechite (n. trad. „deprecated”). Pentru a preveni probleme la actualizarea la Debian 15 utilizatorii ar trebui să migreze la soluții alternative.

Următoarele funcții sunt afectate:

5.4 Known severe bugs

Although Debian releases when it's ready, that unfortunately doesn't mean there are no known bugs. As part of the release process all the bugs of severity serious or higher are actively tracked by the Release Team, so an [overview of those bugs](#) that were tagged to be ignored in the last part of releasing forky can be found in the [Debian Bug Tracking System](#). The following bugs were affecting forky at the time of the release and worth mentioning in this document:

Bug number	Package (source or binary)	Description
1032240	akonadi-backend-mysql	akonadi server not robust against mysql upgrades

Mai multe informații despre Debian —DRAFT—

6.1 Referințe suplimentare

Beyond these release notes and the installation guide (at <https://www.debian.org/releases/forky/installmanual>) further documentation on Debian is available from the Debian Documentation Project (DDP), whose goal is to create high-quality documentation for Debian users and developers, such as the Debian Reference, Debian New Maintainers Guide, the Debian FAQ, and many more. For full details of the existing resources see the [Debian Documentation website](#) and the [Debian Wiki](#).

Documentația pentru pachete individuale este instalată în `/usr/share/doc/pachet`. Aceasta poate include informații despre drepturile de autor, detalii specifice Debian, precum și documentația originală a pachetului.

6.2 Obținerea de ajutor

Există multe surse de ajutor, sfaturi și suport pentru utilizatorii Debian, însă acestea ar trebui considerate doar după cercetarea problemei în documentația disponibilă. Această secțiune oferă o scurtă introducere despre aceste surse, ce ar putea fi de ajutor noilor utilizatori Debian.

6.2.1 Listele de discuții

Listele de discuții cu cel mai mare interes pentru utilizatorii Debian sunt `debian-user` (engleză) și `debian-user-limbă` (pentru alte limbi). Pentru informații despre aceste liste și detalii despre înscriere, a se vedea <https://lists.debian.org/>. Vă rugăm să verificați arhivele pentru răspunsuri la întrebările dumneavoastră înainte de a trimite mesaje și să respectați regulile listei. (n. trad. în limba română există doar [lista traducătorilor](#), dar se poate folosi și pentru suport tehnic).

6.2.2 Internet Relay Chat

Debian dispune de un canal IRC în rețeaua OFTC dedicat pentru suportul și ajutorul utilizatorilor Debian. Pentru a accesa canalul configurați clientul IRC preferat pentru `irc.debian.org` și alăturați-vă `#debian`.

Vă rugăm să urmați regulile canalului și să respectați alți utilizatori. Ghidul cu reguli este disponibil pe [Debian Wiki](#).

For more information on OFTC please visit the [website](#).

6.3 Raportarea problemelor

Ne străduim să facem din Debian un sistem de operare de înaltă calitate. Totuși, aceasta nu înseamnă că pachetele furnizate de noi sunt complet lipsite de probleme. Conform cu filozofia Debian despre un model de „dezvoltare deschisă” și ca un serviciu pentru utilizatorii noștri, oferim toate informațiile legate de problemele raportate în Sistemul de gestionare al problemelor (Bug Tracking System - BTS). Sistemul poate fi găsit la <https://bugs.debian.org/>.

Dacă ați descoperit o problemă în distribuție sau în programele împachetate, vă rugăm să o raportați pentru ca aceasta să fie remediată în versiunile următoare. Raportarea problemelor necesită o adresă de e-mail validă. Solicităm acest lucru pentru a putea urmări problemele și pentru ca dezvoltatorii să poată lua legătura cu cei care raportează problemele, în caz că au nevoie de mai multe informații.

Puteți trimite un raport de problemă folosind programul `reportbug` sau manual, folosind un e-mail. Puteți citi mai multe despre Sistemul de gestionare a problemelor și cum se poate utiliza citind documentația de referință (disponibilă în `/usr/share/doc/debian` dacă aveți instalat **doc-debian**) sau online la [Bug Tracking System](#).

6.4 Contribuirea la Debian

Nu trebuie să fiți un expert pentru a contribui la Debian. Prin asistarea utilizatorilor cu probleme pe diversele [liste](#) contribuiți la comunitate. Identificând (și, de asemenea, rezolvând) problemele legate de dezvoltarea distribuției prin participarea la [listele](#) de dezvoltare este o altă metodă de a ajuta. Pentru a menține calitatea înaltă a distribuției Debian [raportați problemele](#) întâlnite și ajutați dezvoltatorii să le rezolve. Utilitarul `how-can-i-help` vă poate ajuta să descoperiți rapoarte de interes. Dacă vă pricepeți la scris poate că doriți să contribuiți mai activ, ajutând la scrierea [documentației](#) sau [traducând](#) documentația existentă în limba dumneavoastră.

Dacă puteți dedica mai mult timp, puteți gestiona o piesă din colecția de software liber inclusă în Debian. De un real folos ar fi să adoptați sau să întrețineți programe solicitate pentru includere în Debian. Informații suplimentare găsiți în [baza de date respectivă](#) ([Work Needing and Prospective Packages](#)). Dacă aveți un interes pentru grupuri specifice s-ar putea să vă placă contribuția la unele din [sub-proiectele](#) Debian ce includ portări pentru anumite arhitecturi și [Debian Pure Blends](#), adică Debian optimizat pentru grupuri specifice de utilizatori.

În orice caz, dacă lucrați în orice fel în comunitatea software liber, ca utilizator, programator, autor de documentație sau traducător, ajutați deja efortul pentru software liber. Contribuțiile aduc satisfacții și bună dispoziție, și pe lângă oportunitatea de a cunoaște persoane noi creează un sentiment bun în interior.

Gestionarea sistemului trixie înainte de actualizare —DRAFT—

Această anexă conține informații despre cum să vă asigurați că puteți instala sau actualiza pachete trixie înainte de a actualiza la forky.

7.1 Actualizarea sistemului trixie

Basically this is no different from any other upgrade of trixie you've been doing. The only difference is that you first need to make sure your package list still contains references to trixie as explained in *Checking your APT source-list files*.

Dacă actualizați sistemul folosind un sit-oglindă Debian, atunci sistemul va fi actualizat automat la ultima versiune intermediară de trixie.

7.2 Checking your APT configuration

If any of the lines in your APT sources files (see [sources.list\(5\)](#)) contain references to „stable”, this is effectively pointing to forky already. This might not be what you want if you are not yet ready for the upgrade. If you have already run `apt update`, you can still get back without problems by following the procedure below.

Dacă deja ați instalat pachete din forky, probabil nu mai are rost să mai instalați pachete din trixie. În acest caz va trebui să decideți dacă doriți să continuați sau nu. Este posibil să reveniți la versiuni anterioare ale pachetelor, însă acest subiect nu este acoperit aici.

As root, open the relevant APT sources file(s) (such as `/etc/apt/sources.list` or any file under `/etc/apt/sources.list.d/`) with your favorite editor, and check all lines beginning with

- `deb http:`
- `deb https:`
- `deb tor+http:`
- `deb tor+https:`
- `URIs: http:`

- URIs: `https:`
- URIs: `tor+http:`
- URIs: `tor+https:`

for a reference to „stable”. If you find any, change „stable” to „trixie”.

Dacă aveți linii care încep cu `deb file:``` sau ```URIs: file:`, va trebui să verificați dacă locația la care se referă conține o arhivă trixie sau forky.

Important

Nu modificați linii care încep cu `deb cdrom:` sau `URIs: cdrom:`. În felul acesta veți invalida linia și va trebui să rulați din nou `apt-cdrom`. Nu vă alarmați dacă o linie de surse `cdrom:` se referă la „unstable”. Acest lucru este normal, deși poate crea confuzii.

Dacă ați efectuat modificări, salvați fișierul și executați

```
# apt update
```

pentru a actualiza lista de pachete.

7.3 Performing the upgrade to latest trixie release

To upgrade all packages to the state of the latest point release for trixie, do

```
# apt full-upgrade
```

7.4 Îndepărtarea fișierelor de configurare inutile

Înainte de a actualiza sistemul la forky este recomandat să ștergeți fișierele vechi de configurare (cum ar fi fișierele `*.dpkg-{new,old}` din `/etc`) din sistem.

Contribuitorii la Notele de lansare —DRAFT—

Multe persoane au contribuit la notele de lansare, printre care

- ADAM D. BARRAT (diverse corecturi în 2013),
- ADAM DI CARLO (versiuni precedente),
- ANDREAS BARTH ABA (versiuni precedente: 2005 - 2007),
- ANDREI POPESCU (contribuții diverse),
- ANNE BEZEMER (versiunea precedentă),
- BOB HILLIARD (versiunea precedentă),
- CHARLES PLESSY (descrierea problemei cu GM965),
- CHRISTIAN PERRIER BUBULLE (Instalare Lenny),
- CHRISTOPH BERG (Probleme specifice PostgreSQL),
- DANIEL BAUMANN (Debian Live),
- DAVID PRÉVOT TAFFIT (versiunea Wheezy),
- EDDY PETRIȘOR (contribuții diverse),
- EMMANUEL KASPER (backports),
- ESKO ARAJÄRVI (rescrierea înnoirii X11),
- FRANS POP FJP (versiunea precedentă Etch),
- GIOVANNI RAPAGNANI (contribuții nenumărate),
- GORDON FARQUHARSON (probleme legate de portarea ARM),
- HIDEKI YAMANE HENRICH (contribuie din 2006),
- HOLGER WANSING HOLGERW (contribuie din 2009),
- JAVIER FERNÁNDEZ-SANGUINO PEÑA JFS (versiunea Etch, versiunea Squeeze),
- JENS SEIDEL (Traducerea germană, nenumărate contribuții),

- JONAS MEURER (probleme de syslog),
- JONATHAN NIEDER (versiunea Squeeze, versiunea Wheezy),
- JOOST VAN BAAL-ILIĆ JOOSTVB (versiunea Wheezy, versiunea Jessie),
- JOSIP RODIN (versiuni precedente),
- JULIEN CRISTAU JCRISTAU (versiunea Squeeze, versiunea Wheezy),
- JUSTIN B RYE (Corecturi în engleză),
- LAMONT JONES (descrierea problemelor de NFS),
- LUK CLAES (managerul motivator al editorilor),
- MARTIN MICHLMAYR (probleme legate de portarea ARM),
- MICHAEL BIEBL (probleme de syslog),
- MORITZ MÜHLENHOFF (contribuții diverse),
- NIELS THYKIER NTHYKIER (versiunea Jessie),
- NOAH MEYERHANS (contribuții nenumărate),
- NORITADA KOBAYASHI (Traducerea japoneză (coordonare), nenumărate contribuții),
- OSAMU AOKI (contribuții diverse),
- PAUL GEVERS ELBRUS (versiunea Buster),
- PETER GREEN (nota despre versiunea nucleului),
- ROB BRADFORD (versiunea Etch),
- SAMUEL THIBAUT (descrierea suportului pentru Braille în aplicația de instalare Debian),
- SIMON BIENLEIN (descrierea suportului pentru Braille în aplicația de instalare Debian),
- SIMON PAILLARD SPAILLAR-GUEST (contribuții nenumărate),
- STEFAN FRITSCH (descrierea problemelor legate de Apache),
- STEVE LANGASEK (versiunea Etch),
- STEVE MCINTYRE (CD-uri Debian),
- TOBIAS SCHERER (descrierea "proposed-update"),
- VICTORY VICTORY-GUEST (corecturi pentru XML, contribuie din 2006),
- VINCENT MCINTYRE (descrierea "proposed-update"),
- W. MARTIN BORGERT (editarea pentru Lenny, trecerea la DocBook XML).

Traducerea în limba română: Andrei Popescu, Ioan-Eugen Stan și Daniel Șerbănescu. Traduceri anterioare: Dan Damian, Eddy Petrișor, Igor Știrbu, Ioan-Eugen Stan, Vitalie Lazu, Andrei Popescu. Acest document a fost tradus în multe alte limbi. Multe mulțumiri traducătorilor!